

ARCHIVIO GENERALIZIO - Sezione Storica

Chierici Regolari Somaschi

n. 7 1

Mater orphanorum

Z-1

Pagine sic ut in codice della Bibl. civica
di Bergamo, con interpretazione

Dal Prprio della Congregazione delle
"Hermanitas de los ancianos desamparados"

Domenica seconda di maggio:

'B. M. V. Matris desertorum' (Madre de los
desamparados)

Messa: Tutto dal Comune B.M.V., eccetto
l'Oremus che è il seguente:

Deus qui beatissimam Virginem Mariam dulcissimo
titulo matris desertorum nos venerari tribuisti,
eiusque intercessione tantam gratiam conferre di-
gnatus es, ut nullus ad eius praesidium confugiens
fuerit derelictus, concede nobis famulis tuis ut
sub tantae Matris protectione constituti, nunquam
a tua benignitate deseramus. Per Dominum.

3
nō recessit. Tertio ad id quod est ista se
s. ad corpus suum. sine ipm rōi sub
iencio q̄ uirginitate cōsuādo. Ap̄
luna s̄ pedibus eius. lunam s̄
pedibus hūit. quia corpus m̄abi
le s̄ rōe s̄ iecit. Q̄to ad id quod
est ita se. i. aiā suam. ēa humi
litatez cōsuādo. Seruās i deūtoz.
Custodi temet ipm q̄ aiā suam
sollcita. S̄ Super missus ē. Hec q̄
tez due uirtutes. i. uirginitas q̄ humi
litas sūt mltum deo accepte. S̄ i
uoluit xps matrem suam ēē uirgīez
de qua imaculata imaculatus p̄
cederet om̄ium maculas purg
turus. uoluit xps humiles de q̄
matis q̄ humilis corde pro dret
bāuz i se uirtutum bonitibus
ēē saluberrimū onfusus. ut ei que
s̄m scōrum ēāt cōceptūā sc̄a ēēt
corpore m̄uā accep̄ uirginitatis.
ut ēēt r̄inte. totum accep̄ humi
litatez. Secūdo ē dilectio sūt
pulcra. Distinguit aut̄. Ambra
quadruplice dilectioez. vna ē cā
nalis que ē iō uirgīez q̄ uxorē que
alī ē turpis q̄n se cānalr̄ nūm
amāt. Alia ē nāl̄ que ē iō p̄m
et filium. que alī ē turpis. q̄n pa
ter filium i ordiate dilḡ. Tertia ē
sotialis que ē iō amicus q̄ amīc̄
que ē alī ē turpis q̄n i malū se di
ligūt. Q̄ta ē spūal̄ que ē iō amīaz
et deuz. ista ē dilectio pulcra cum
mat̄ ē uirgo beata que dīc̄. Ego ma.

tē pulcre dilectiois. Ista a dilectio
pulcra i quatuor cōsistit. Primo
i diligendo deum. Istam pulcram
dilectioez. a se reprehēdit nō ha
buissē dīcēs iō cōfessionum. Sero
te amau pulcritudo tā antiquaz
et tā noua s̄ō te amau. Intus ēa
et ego foris q̄ iusta formosa quaz
fecisti deformis inuebam mecum
ēas tecum nō ēam. Secūdo con
sistit i diligendo q̄ b̄no sapiētā
dei proū. xxi. Appone cor tuum
ad doctrinam meam que pulcra ē
ut cum suauis eam. Tertio cō
sistit i amādo q̄ cōsuādo p̄cepta
et cōsilia dei. proū. 3. uicinus me
pulcre q̄ omēs semite illius paci
fice. Q̄to cōsistit i pūitate corpo
ris et honestate cōsuetudinis. sap̄
ē. Quas pulcra ē casta gnatio cū
dantate.

6
Gloriam hūit triplicez i presen
tūta uirgo maria. primus fuit
quāto erodes puerum querebat
ad interficiendum. rex h̄ i egyptū
ipam fugē oportuit. Et iste toler
catabat ex tribus. p̄ extiore hero
dis. nec ipm puerum dum fuge
ret iueniret. Secūdo ex labore iu
nens quia puella tā tenere q̄ te
licata. q̄ que de nouo aptu sūt
reāt p̄uas tā lōgas q̄ asp̄as ne
tebebat. Tertio ex cōsuetudine h̄ita
tonis. quia. i. cū. ydolatrie eam bi
tare oportebat. S̄ p̄ septez ānos.

lectit s̄ oibus fuit. quia de lacte suo
nutrit decane pascit. Istaz simplici
tate h̄uit ungo m̄. quia nullum
unq̄ lefit s̄ nos nutrit sius docu
mus pascit sius m̄ctis 7 uestit sius
crephs. Quāto d̄z ouis p̄ obedie
tiāz spontaneaz. Oues eī multum
fūt obediētes uoci pastoris. Io. x. o
ues mee uocē meaz auduūt. Odag
obediētia ē audere uocē dei p̄cipie
tis. maior autōiē uocē dei cōsuletis
maxima autōiē uocē dei īspirātis
Odaia aut̄ tāq̄ bona ouis omibus
istis uocibus obediūt. s̄ d̄o p̄cipie
ti 7 cōsuleti 7 īspirāti. Precepit q̄
d̄z deus exodi. xxiii. Qd̄ te iānos.
inapuli. 7 iunio. 7 ī septēbri ma fe
sta celebraret. s̄. pascha. pentecōste.
et senopbeia. Et ī b̄ys tribus festi
uerim ascenderēt 7 tēplū uisitarēt
Istuo p̄ceptū maia seruabat. Vñ ī
ad festum pasce ascēdēs puerus
ibm qui ēat. xii. ānoꝝ secū dixit
fiē d̄z. luc. ij. Secūdo obediūt d̄o
cōsuleti. Seruāe eī uirginitatem
nō ēat īcepto. s̄ ī cōsilio. Vñ d̄z. i. cō.
vii. De uirgibus aut̄ p̄ceptū d̄o
nō habeo. cōsiliuz aut̄ d̄o. Istuo cō
siliū maia seruauit. que uirginit
tez suam deo deuouit. Io dix̄ anglo
Quō fiet istud qm̄ unuz nō cōgno
sco. i. cōgitiāz nō propono. Tertio
obediūt d̄o īspirati. Cū eī āgelus i
gabriel s̄ aduētus filij dei nūtiā s̄
illa tā grādia 7 tā īsolita. s̄. q̄ ungo

panat. q̄ deū cōcipiat. credere non
potuiss̄ n̄ deus s̄ uirtus īspirā s̄
Et iō diuine īspiratiōi aque scens
cōtinue obediūt dicez. Ecce ancil
la domini fiat m̄ secū d̄o ūbū tui
• Quāto d̄z ouis p̄ cōgitiōez mutuz
Oues eī cognoscit oues suas. Io. x.
Ego cognosco oues meas. 7 cognoscat
me mee. Sic 7 x̄ps cognouit matre
suaz iuxta sibi tāq̄ filius obediendo
luc. ij. Erat s̄clitus illis. Cognouit
uimortē eā discipulo recomdāto.
Cognouit post mortē eaz ad eternaz
pacē deducendo. 7 ad suaz dextēam
collocando. Et qm̄ x̄ps ē uerus agnū
dei ter cātat. Agnus eī d̄e latine aco
gnoscento. ul̄ grece abagnon q̄ est
pius. tāq̄ s̄dicat ecc̄. Agne qui agno
uisti matre s̄ obediendo m̄is nob̄
Agne qui agnouisti matre eaz reco
mēdāto m̄is nob̄. Agne pie qui
maxime ad eternaz pacē deduxisti
dona nobis paces. S̄l̄ et matre
agnouit filiu iuxta euz nouez men
sibus cōsuetudo. Agnouit eē uim
ip̄m lacte ūgineo. nutriendo. Agno
uit ī m̄ito sibi tāq̄ mat̄ s̄ uitali
impāto. Vñ dix̄. Io. ij. Vm̄uz nō habet
ac si dicat. m̄ia culuz facias. aq̄ m̄
unuz cōūtas. 7 sic unuz eis īpendat
Agnouit ī p̄tulo euz assiduando.
Io d̄z. Cāt. ij. Dilectus m̄is m̄. s̄. itēdit
et ego illi eī d̄z. v̄. Ego dilecto meo 7
ad me cōūfio eius. s̄.

dilex filium fortit. quia p̄ nullam
 tribulōnem ab eius amore epotuit
 sepan. Imo cetis apostolis ip̄ passione
 xp̄i fugētibus ip̄a imobilis stetit
 fuerūt ei tūc quidam fortes q̄tuz
 ad amorem et corporales associatiōē
 s; nō q̄tum ad fidem sic scē mulie
 res. Beataz aūgo fuit fortis et q̄tuz
 ad amorem. Cant. viij. fortis ē ut
 mors dilecti et q̄ ad fidem. p̄roū ult
 idō cētiguētū in nocte lucerna eius.
 fides eius et q̄ tū ad corporales socia
 tiōem. Jo. viij. Stabat uirū crucem
 ubi mat' eius et. a. fr. luc. Sugrētū
 bus apostolis maīa an crucem sta
 bat et p̄s oculis uulnēa filij specta
 bat tū nō pignis mortē s; mundi
 salutem. Tercio dilex filij sapi
 et. q̄ in b' appaēt. p̄ ib' q̄ ip̄m pue
 ruz sciēt filium grauissios dolores
 in cruce passurum tū nū q̄ sibi dis
 suadet ne crucem ascendēt. Tercio i
 b' q̄ licet uirēt filium in cruce deitē
 et uulnēa tū nū q̄ sibi suatē uolū
 ut de cruce descēdēt. s; potius uolū
 te usq; ad mortē ut ip̄ se uēat. hō
 et ip̄a uirū crucē stabat p̄ta secus
 morisio portebat. Ambros' sup̄ luc
 fortasse quia maīa cognoueat per
 filij mortē mundi redēptiōē futūā
 putabat aula regalis se p̄suam.
 mortē publico munie ad aduictūā
 Set ip̄e xp̄s quifēs ē sic homo sine i
 aduictio itez mortuos liber. Susce
 pit quitez n̄is affectuz. idō q̄ suū

ad mundi redēptiōem bonnis auxi
 lum. Ex his instruitū parētes q̄
 filios suos dum adhuc sūt p̄uēti
 debēt bonis opibus assue facē nec
 abono proposito et penia assuēda
 eos retēre nec ut p̄tētias amūptā
 defiant eis p̄suadē s; potius ip̄i cū
 filijs ul' exemplo. filiorum debent
 se in cruce p̄nie collocāē. Secunda
 ē dilectio quā nos dilexit. Et i dile
 tio ē dupl. s. dilectio ordiata. Cantē
 i. Ordiant in me caritatez. Et dilectio
 pulcra. Eccl. xviij. Ego mat' pulcre
 dilectiois et timoris. Hūit aūpa
 caritate ordiata. p̄ ad id q̄dē
 sup̄ se. i. ad deum ei perfecte obediē
 do. Nam elegi sempē obediēs sūt.
 sic p̄z i filij circūficiōe. In su p̄uē
 tiōē. In festiuitatuz dei uisitatiōē
 Secundo ad id q̄dē ē esse. s. p̄ comus
 ei cōpatiento sic s; inuptis i defici
 ente uno sp̄so cōpassa sūt. uel
 iohis. ii. s. Deficiente uno inuptis
 is ne recordāē cōuuiatuz cōpassa ē
 p̄ssima uirgo dices filio. Vinum i
 nō h̄nt. Quot ei defōte pietatis pro
 cedēt n̄ pietas. Quot unum i sup̄
 tatem i q̄ exhibēt uiscēa pietatis.
 idō ne qui diuina die pomum
 unum suū tenuerūt odorē ei
 reliqua diei p̄te suabit q̄ g' uiscē
 ra illa uirtus pietatis affectit i q̄
 nouem m̄sibus pietas requieuit
 nam et an̄ mētē q̄ uētiem repleuit
 et cum exuto processit ab aīmo

umbrat. **B**erno fuit ceteris ma-
g̃ clara. i. luce vine sapie mag̃ ple-
na. Vñ. vii. Vocatū mult̃ amicta so-
le. i. sapie vine splendore. Naz̃ sic
dic̃ Beda. qñ maria belisabeth sa-
lutauit sp̃c̃ sanct̃ ip̃am belisabet
sc̃ia pres̃tauit p̃c̃torum ⁊ futu-
rorum sibi dedit. Pres̃tū quidē
quia ip̃az̃ m̃ez̃ dei ce agnouit ⁊ frū-
tum uētris sub̃noix̃. p̃c̃torum
a. quia cōsensuz̃ mãie credētis ino-
tuit. Futūoruz̃ uō quia atō p̃ficien-
da que illi dicta erāt appanuit. dei
ñ s̃bit. Os g̃ dicit̃ ul̃ ext̃iāe suffia-
at que te gr̃a sp̃c̃ s̃i dei g̃it̃m̃e rep-
leit̃ cū tāta im̃tre p̃c̃s̃oris luce ce-
lestis emicuit. Est etiaz̃ media. i.
uñ deum ⁊ nos mediat̃r̃ effecta
de quo medĩ d̃. i. p̃. Deus ã rex no-
ster aūt secula opatus̃ salutē in me-
dio t̃re. i. iñ ũgine. It̃r̃ suscepim̃
q̃ m̃iaz̃ tuā in medio tēph̃ tuū. i. ut
ũginal̃. Sexta p̃s̃ die ē uesp̃e. In
hora ã uesp̃tina h̃o alabore que-
scit̃ mercedē accipit̃ cenaz̃ facit̃
⁊ it̃omū se rec̃oligit̃. Vñ ⁊ res̃cō ac-
clusis sens̃ quia quāto uesp̃e ue-
nit̃ fores serāt̃ ut dic̃ ṽfy d̃. Vir-
go ig̃̃ beata tā quā stella que dici-
tū uesp̃eris que semp̃ solē. i. xp̃z̃
comitata fuit̃ ista. ē. p̃ mortem
fr̃tribus suis fac̃. p̃ nāq̃ ala-
boribus suis ex̃ quiesc̃e fac̃. uix̃
i. Apoc̃. viii. Amoto iā dic̃ sp̃c̃ ū
requiesc̃at̃ alaborib̃ suis. 80.

cus mēcedē tribuit. Illa ã m̃ces ē
fructus uētris tuū. i. suus filius be-
nedictus. p̃. Cum redent̃ dilectus
suis sop̃num. Ecce h̃c̃ditas dom-
ni filij merces fructus uētris. **T**e-
tio cum deuotis suis cenaz̃ facit̃. i.
q̃c̃ena apponit̃ panē uite illum.
i. quod d̃. Jo. vi. Ego sum panis ui-
te. vi. Libauit illum panē uite ⁊
intellectus. Appait̃ q̃ cibum delec-
tabilē. i. se ip̃m̃ que d̃. Ec̃. viii.
Quoc̃id̃ me adhuc esumēt̃ ⁊ quib̃
bibūt me adhuc sitiet̃. Apponit̃
etiam̃ diūsa cibana. i. diūsas res̃e-
tiones et gaudia pr̃uib̃ ult̃. Dedit̃
p̃oam domesticis suis ⁊ cibana i-
ancillis suis. Quāto deuotos su-
os it̃omū celest̃z̃ it̃roduc̃. Jo uoc̃
tū porta padisi ⁊ fenestra celi. Vñ.
cātat̃ ec̃. In t̃r̃ ut astra flebiles.
celi fenestra sc̃as.

Ilectiōem duplicem hūit̃ uirgo
maia. Vna ē quaz̃ dilexit̃ filius
Sec̃it̃a ē quaz̃ dilex̃ genus huma-
nuz̃. filium ã suum dilexit̃ dul-
citer fortiter ⁊ sapiētē. Tam dulci-
tē ã eū dilex̃ quod tota p̃ amore
languēbat. Cant̃. v. Anima mea
lique sc̃a ē q̃ tota i amore
languēbat. Cant̃. ii. Amōē lagueo q̃ tota
i amore filij dei diūsa ē. Sic enim
ignis ea i que agit̃ sibi assilatur̃
et ad se cōūtit̃ sic ignis diuinus
qui nouez̃ mēibus ieiuis ut̃o hit̃
uit̃ eā totaz̃ ignit̃a sc̃. Sec̃it̃o

Denote frexit de dicitur predam to
 mesticiis suis et abana anallis suis.
 Habet etiam sollicitudinem et custodiam
 to quia sub alis suis nos protegit.
 Ita est illa mulier de qua dicitur. Apoc
 xij. In dante fuit dicitur ale magne. y
 na ala mite sub qua peccatores co
 fugiunt. ut deo reconciliantur alia est
 ala gratie sub qua iusti consistunt. ut
 in gratia consueti. primum possunt
 dicere cum propheta. Sub umbra alar
 tuarum protegit me a facie impio
 rum qui me affecerunt. Secundi pos
 sunt dicere cum eodem. Scapulis
 suis obumbravit ubi et sub pena
 eius sperabis. Tertio assimilati bul
 moi galline per magnanimitatem.
 Est. etiam magnanimus etiam fortis
 quod omnes nostros hostes tuavit. et
 eos a nobis expellit et ei sic dicitur. Lati
 vj. Senibus ut castrorum acies or
 dinata. Sic ei acies militum ordinat
 sunt hostibus in magnum terrore ita
 quod statim fugiunt et fragunt et sic demo
 nes ipsam ualorem timent et a facie sua
 fugiunt. et omnes sue acies confringunt
 per hunc dicitur. Lati. vj. Eius uidebis in su
 namme in hi choros castrorum. Quia
 to assimilati galline quia diligenter
 nos fouet donec infantes dei nos ge
 neret. Unde potest dicitur cum apostolo
 I. cor. 2. In prope uerba per uerba ego
 uos genui. Notandum autem quod
 gallina sepe fouet oua propria. et
 oua anatis et oua pavonum. Sed

cum omnes creuerit ueni pulli matris
 ad heret. Anates uero in aquis se inue
 nit. pavones autem de sua pulchritu
 dine gloriantes nutrices relinquunt
 Sic beata uirgo multos fouet et pro
 trahit. sed per processum temporis ueni filij que
 uoti ipsam semper secutus pro uo
 tionez. Aliem uero eam deserunt. aut
 se aquis deliciarum immergunt
 aut de suis mundanis honoribus
 gloriantes. per hunc ipsa potest conqueri et
 dicitur. filij ahem mentiti sunt michi
 filij ahem et ueritati sunt. et claudia
 uerit a semitis tuis. Sepe et beata
 maria illos qui eant a teo alienati
 assistunt ad fouendum et nutrien
 dum. Sed postquam eos nutreuerit. Sed
 metumunt et eam deserunt et in gratia
 existunt. Ideo nulli etiam claudia
 re uoluit uolentes frui dyabolo
 et a. Job b. dicitur. si. ahem mentiti
 sunt filij ahem in ueritate sunt. et claudia
 cauerit a semitis tuis.

Autoum quicuplex hunc beata
 maria in presenti uita. primum
 hunc in filij dei conceptio et in gaudi
 um causabat et exortuor. per exeo
 quod efficiebat mater dei. Ambrosius
 moe de annuntiatioe. uade inquit
 deus. Gabriel et antiquus consilius
 uirginis deserit matrem. In uic ego in
 cum meum quo canor altae sunt
 nemo ut plenius dicam aliam ne
 tonae uolo. ut fit illa mater cui
 ego sum pater. Sed uirgo maria temere

spiritus sc̄s. magne caritatis diu-
ne cum qua fuit tota trinitas d̄r
et unus caritas nō occupatū uix.
I. Jo. 2. Deus caritas ē. Quia aiḡ ē
tate potēte. iō potēt nos ab oste
defendit. Iō d̄r. Odat timoris. Quia
ē tate sapie iō p̄uiaz que duc̄ ad
patāz nos sapiētē deduc̄. Iō dia-
tū. Odat agnitiois. Quia ē tante
mīe. iō peccatores ad sp̄e uenire de-
duc̄. Iō d̄r. Odat sc̄e sp̄e. Quia est
caritas imēse. iō iamores dei nos
attendit. Iō d̄r. Odat pulcre dilec-
tionis.

Aternitas qua d̄r uirḡ

in ueritū. Vñ carit̄ exc̄m̄s gn̄a
tioē secūtoz quā aliqua d̄r mat̄
illius quē de suis uiscēibus gn̄a
uit. Secūda carit̄ ex sp̄uali rege-
n̄atioē. secūtoz quā aliqua d̄r ma-
tē illius quē de sacro fonte leuaū
tertia carit̄ ex legali adoptioē s̄m
quā aliqua d̄r mat̄ illius quē
impator ex suo rescripto. 7 edicto
sibi i filium adoptauit. Quāta
carit̄ ex sp̄uali educatioē secūtoz
quā aliqua d̄r mat̄ illius quē
educant. 7 nutriunt. Secūtoz im-
uñ. has mat̄itates beata uirgo
quatuor filios h̄t. I. x̄pm iobem
baptistaz. iobez euāgelistaz. 7 iōes
xp̄ianos. De p̄e namq; fuit filius
filius n̄alis quia ip̄m de suis ca-
tis uiscēibus gn̄auit. Vñ d̄r. S.
Quia uis deus cum oībus sc̄is sit

sp̄alr̄ t̄n̄ cum maīa cum qua uti
q; tāta cōsensio ei fuit. ut illius
nō solum uolūtate s̄ q; xp̄i cāne
cōiugēt. 7 de sua uirgine a s̄bau-
m̄z xp̄m efficēt ul potius unū
xp̄s fieret. qui t̄n̄ ne totum de d̄o.
ne totum de uirgine. totus t̄n̄ di-
et totus uirgine ēēt. nec duo filij.
s̄ unus sed iobes filius sp̄ualis.
quia ip̄m baptismo sp̄e sc̄i d̄m
ēēt i f̄ans i matris ut d̄o bapticau.
Dic̄ ei iobes cris̄o. Quod q̄n̄ beata
uirgo. salutauit helisabeth uox
eius ad puerū descendit. et sta-
tim puer sp̄u sc̄o repletus fuit. 7
in matris ut d̄o exultauit. Et illa
a repletioē sp̄e sc̄i iobes fuit i ut d̄o
sc̄ificatus 7 a peccato originali
mūdatus. Iobes uō euāgelist̄
fuit eius filius legalis. quia ipe
rator celestis existens i cathedra
ciuas rescriptū fec̄. 7 edictum de-
dit. p̄ quod ip̄m matris sue i fili-
ū adoptauit dices m̄r. Oculi
ecce filius tuus. De m̄ dixit disci-
pulo. ecce mat̄ tua. Et sic dicit
petrus damianus. Sic ubi d̄ta
te uirtutis fuit q; panes i uerum
corpus xp̄i trāsiuit. sic 7 illud.
ūbum quod dix̄. Oculi. ecce
filius tuus. tante uirtutis extit̄
q; iobez uerum filium matris
sue fecit. Verum quidē nō per-
niam. s̄ p̄uirtutez diuinam. I.
xp̄iam aut̄ om̄es fuit filij eius.

1
noruz. Auaitia ei e sic morbus ca-
ducus. Sic ei illi cadit i tiam ficu
et isti semper adheret tremis. Istuz
morbus sanat exemplo sue pau-
petatis quia ipa omia terrena despe-
xit. **S.** Quicquid honoris i iplo quic-
quid te patria domo rerum trena
habere potuissz omia abiciata e sterco-
ra. ut xpm luci faceret

Illine assilatū maia

haberi pullos hec ei gallina pre-
catis alijs aubus 7 gallinis triad
nouo assuit. s. copassioez sollicitud-
nez. magnanimitate. 7 ifouendo
oua coraz assiduaz. Assumit ei con-
passioez quia super pullos puu-
los. 7 ifirmos itm copatitu quante-
tur simul i firmam. 7 ipam copassi-
onez ostendit 7 i pulmis siue alijs
quia tota efficitu rauca. Assuit 7
sollicitudiez. 7 i uobus. s. ipasce-
to quia gna unioqz queit 7 cum
inuenit pullos uociferato illuc
uentre facit. **S.** i custodiendo quia
sub alijs suis eos custodit 7 ab ini-
dijs milu eos protegit. **Vñ** dicit i
dominus. **Os. xxij.** Quoties uolu-
congregae filios tuos que ad m gal-
lina cogregat pullos suos sub alijs
7c. Assumit 7 magna nimitatem
quia cum nabit cetē galline 7 aue
hominē i sequetes fugiat. Ita tm
hominē i sequetem pullos suos
nō solum fugit. s. 7 ipm i fugit.
7 ipm rostru alijs 7 clamoribus in

uadit. Assuit 7 magna diligentia;
in fouendo oua quia se ipam negli-
git 7 super oua semper icubit. **1pt**
ista ig uigo maia tali galline me-
rito copatu. **1** pmo pp copassioez
quaz ipa ostendit fec emz se vspozaz
i. uilem 7 abiectam. pnumam sui
corporis afflictioez. **1**o potat dicere
Cant. **1.** Nolite me costodare q fusca
sum quia decolorauit me sol. Ac fi-
dicat. **1**o stq sol. i. xpc se decolorauit
substituto uilissima passionem.
et ego me decolorau. pnumaz cor-
poris abiectioez. **1**ntm se copassa fi-
lio patenti q quoda modo sca e rau-
ca. Raucento at acco ul ex numero
clamore ul ex numero labore siue
fatigatioe. **1**pa ig filio i ciuit exste-
te tm clamauit euulans tm me-
bra sua fatigauit pectus ob tunc-
to. brachia contigedo manus alle-
dendo. caput ad uocem fenero q
tota sca fuerat i gna 7 tota rauca.
Tantum etiam si uerap q eius oeli
quotamio defecerat. **1**meito dicere
potat cum ppha ab laborau clama-
fauces mee rauca scis. defecerunt
oculi mei dum spō iocum meum.
S. assilat huiusmodi galline pp numi
sollicitudiez quaz de nobis ist ipa
scendo 7 custodiendo. **1**dam dum et
in presenti uita nos pascebat abo-
toctine. **1**2o ub. **xxij.** Os suuz apuit
sapia 7 lex de mte i lingua eius.
mo 7 nos pascat abo gratie. **1**bidez.

Illinc assimilatur Maria hebenti pullos; haec enim gallina prae ceteris aliis avibus et gallinis tria de novo assumit, scilicet compassionem, sollicitudinem, magnanimitatem, et in fovendo ova curam assiduam. Assumit enim compassionem sua super pullos parvulos et infimos intime compatitur quia videtur similari infirmatati, et ipsam compassionem ostendit et in pulnis sive alis quia tota efficitur rauca. Assumit et sollicitudinem et hoc in duobus scilicet in pascendo quia grana undique quaerit et cum invenerit pullos veciferando illis venire facit. Secundo in custodiendo quia sub alis suis eos custodit et ab insidiis milvi eos protegit. Unde dicit Dominus: Quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alis etc. Assumit et magnanimitatem quia cum non, aliter ceterae gallinae et aves homines insequentes fugiant; ista tamen hominem insequentem pullos suos non solum fugit, sed et in ipsum insurgit, et ipsum ristro, alis, et clamoribus invadit. Assumit et magnam diligentiam in fovendo ova quia se ipsam negligit et super ova semper incumbit. Propterea ista igitur Virgo Maria gallinae merito comparatur. Primo propter compassionem quam ipsa ostendit; fecit enim se ipsam et vilem et abiectam per nimiam sui corporis afflictionem. Idcirco poterat dicere Cant.: nolite considerare quod fusca sum quia decoloravit me sol. Ac si dicat: postquam sol I. Christus se decoloravit sustinendo vilissimam passionem et ego me decoloravi per nimiam corporis abiectioem. Intimeque est compassa filio ~~MMM~~ patienti quae quodammodo facta est rauca. Raucendo autem accidit vel ex nimio clamore vel ex nimio labore sive fatigatione. Ipsa igitur filio in cruce existente tam clamaverat eiulando, tam membra sua fatigaverat pectus contundendo, brachia constringendo, manus allidendo, caput ad crucem feriendo, quae tota facta fuerat languida et tota rauca. Tantum etiam fleverat fletus coeli quod animo defecerit sic merito poterat dicere cum propheta: laboravi clamans, fauces meae raucae factae sunt. Defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum. Secundo assimilatur huiusmodi gallinae propter nimiam sollicitudinem quam de nobis habet in pascendo et in custodiendo. Nam dum esset in praesenti vita nos pascebat cibo doctrinae; Proverb.: os suum aperuit sapientia et lex clementiae in lingua eius. Modo et nos pascit cibo gratiae. Ibidem: de nocte surrexit deditque praedam domesticis suis et cibaria ancillis

suis. Habet etiam sollicitudinem in custodiendo quia sub alis suis nos protegit. Ista est illa mulier de qua dicit Apoc.: cui datae sunt duae alae magnae, una misericordiae sub qua peccatores confugiunt, ut Deū reconcilientur, alia est ala gratiae sub qua iusti consistunt, ut in gratia conservantur. Primi possunt dicere cum propheta: sub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum qui me afflixerunt. Secundi possunt dicere cum Eccles.: Scapulis suis obumbravit tibi et sub penna eius sperabis. Tertio assimilatur huiusmodi gallinae propter magnanimitatem. Est enim tam magnanimis et tam fortis quod omnes nostros hostes invadit, et eos a nobis expellit, est enim sic dicens Cant.: terribilis ut castrorum acies ordinata. Sic enim acies militum ordinatae sunt hostibus in magnum terrorem ita quod statim fugiunt et franguntur et sic daemones ipsam valde timent et a facie sua fugiunt, et omnes suae acies confringuntur. Propterea haec dicit Cant. VII: quid videbis in funamine nisi choros castrorum. Quarto assimilatur gallinae quae diligenter nos fovet donec in filios Dei nos generet. Unde potest dicere cum Apostolo I Cor.: in Christo Iesu per evangelium vos genui. Notandum autem quod gallina sepe fovet ova propria et ova anatis et ova pavonum. Sed cum omnes creverint veri pulli matri adhaerent. Anates vero in aquis se immergunt, pavones autem de sua pulchritudine gloriantes nutricem relinquunt. Sic beata Virgo multos fovet et nutrit, sed per processum temporis veri filii et devoti ipsam semper sequuntur per devotionem. Alii enimvero eam deserunt aut se aquis deliciarum immergentes aut de suis mundanis honoribus gloriantes. Propterea haec ipsa potest conqueri et dicere: filii alieni mentiti sunt mihi et claudicaverunt a semitis suis. Sepe enim beata Maria illos qui erant a Dei alienati assumit ad fovendum et nutriendum. Sed postquam eos nutritisset se mentiuntur et eam deserunt et ingrati existunt. Nonnulli etiam claudicare volunt volentes servire diabolo et S. Io. bene dicit: filii alieni mentiti sunt me, filii alieni inveterati sunt, et claudicaverunt a semitis

tuis.

Maternitas quadruplex invenitur.

Una extans ex carnis generatione secundum quam aliqua dicitur mater illius quem de suis visceribus generavit. Secunda est autem spiritualis ex generatione spirituali secundum quam aliqua dicitur mater

illius quel de sacro fonte levavit. Tertia est autem ex legali adoptione secundum quam aliquae dicitur mater illius quem imperator ex suo rescripto et edicto sibi in filium adoptavit. Quarta est autem ex spirituali educatione secundum quam aliqua dicitur mater illius quel educavit et nutrit. Secundum quatuor has maternitates beata Virgo quatuor filios habet, scilicet J. Christum, Johannem Evangelistam, Johannem Baptistam et omnes christianos. Christus namque fuit suus filius carnalis quia ipsum de suis castis visceribus generavit, unde dicitur: quamvis Deus cum omnibus sanctis sit spiritualiter tamen cum Maria tanta consensio ei fuit ut illius non solum voluntatem suam coniungeret quam de sua virginea Christum efficeret vel potius unus Christus fieret, qui tamen nec totum de Deo, nec totum de virgine, totus tamen Dei et totus virginis esset. Nec duo filii sumus, sed Johannes filius spiritalis quia ipsum baptismi Spiritus Sancti dum esset infans in matris utero baptizavit. Dicit enim Johannes Christo. Quod quando ~~parv~~, beata Virgo salutavit Elizabeth vox eius ad puerum descendit et statim puer Spiritu Sancto repletus fuit, et in matris utero exsultavit. Ex illa autem repletione Spiritus Sancti Johannes fuit in utero sanctificatus et a peccato originali mundatus. Johannes vero evangelista fuit eius filius legalis, quia imperator coelestis existens in cathedra crucis rescriptum fecit et edictum dedit, per quod ipsum matris suae in filium adoptavit dicens matri: Mulier ecce filius tuus; deinde dixit discipulo: ecce mater tua. Et sic dicit Petrus Damianus: sicut Verbum Dei tantae virtutis fuit quod panem in verum corpus Christi transivit, sic et illud verbum quod dixit Christus: Ecce filius tuus, tantae virtutis exstitit quo Johannem verum filium matris suae fecit. Verum quidem non per nostram sed per virtutem divinam, christiani autem omnes sunt filii eius.

De nocte surrexit, deditque praedam domesticis suis et cibaria ancillis suis. Habet etiam sollicitudinem in custodiendo quia sub alis suis nos protegit. Ista est enim illa mulier etc.

Dilectionem duplicem habuit virgo Maria.

Una est qua dilexit filium. Secunda est qua dilexit genus humanum. Filium autem suum dilexit dulciter fortiter et sapienter. Tam dulciter autem eum dilexit quod tota per amorem languebat. Cant. V: Anima

mea liquefacta est qui tota ^{pro} in amorem languebat. Cant. II: Amore languo quia tota in amorem Dei conversa erat. Sic enim ignis ea in quem agit assimilatur et ad se convertit, sic ignis divinus qui novem mensibus in eius utero habitavit eam totam ignitam fecit. Secundo dilexit filium fortiter quia per nullam tribulationem ab eius amore potuit separari. Immo ceteris apostolis in passione Christi fugientibus ipsa immobilis stetit fuerunt ei quidam fortes quantum ad amorem et corporalem associationem sed non quantum ad fidem sicut sanctae mulieres. Beata autem Virgo fuit fortis et quantum ad amorem. Cant. VIII: fortis est ut mors dilectio. Et quantum ad fidem. Prov. ult.: non extinguetur in nocte lucerna eius. Fides eius et quantum ad corporalem associationem. Io/ stabat iuxta crucem Iesu mater eius etc. Ac S. Lucas fugientibus apostolis: Maria autem stabat ante

crucem et piis oculis culnera filii spectabat tamen non mortem sed mundi salutem. Tertio dilexit filium sapienter quod in tribus apparet. Primo in hoc quod ipsum puerum scilicet filium gravissimos dolores in cruce passurum tamen numquam sibi dissuasit ne crucem ascenderet. Tertio in hoc quod licet videret filium in cruce derideri et vulnerari tamen numquam sibi suaderi voluit ut de cruce descenderet, sed potius voluit ire usque ad mortem ut imperseveraret Immo et ipsa iuxta crucem stabat parata secum mori si oportebat. Ambrosius super Lucam: fortasse quia Maria cognoverat per filii mortem mundi redemptionem futuram aula regalis se per suam mortem publice munere adesse ad victoriam. Sed ipse Christus qui sanctus est sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber suscepit quidem matris affectum. Non quaesivit ad mundi redemptionem hominis auxilium.

Ex hiis instruuntur parentes quod filios suos dum adhuc sunt pueri debent bonis operibus assuefacere nec a bono proposito et penitentia assumenda eos retrahere nec ut penitentiam assumptam deserant debeant eis persuadere sed potius ipsi cum filiis vel, exemplo filiorum debent se in cruce penitentiae collocare.

Secunda est dilectio qua nos dilexit. Et ista dilectio est duplex, scilicet dilectio ordinata. Cant.: ordinavit in me caritatem. Et dilectio pulchra: Eccl.: Ego mater pulchrae dilectionis et timoris. Habuit autem ipsa caritatem ordinatam. Primo ad id quod est super se scilicet ad Deum ei perfecte oboediendo. Nam elegi semper oboediens fuit. Sicut primo in filii circumcisione, in sui purificatio-

ne, in festivitatum Dei visitatione. Secundo ad id quod est ex se, scilicet proximum ei compatiendo sicut fecit in nuptiis ubi deficiente vino sponso compassa fuit. Ut haec Iohan. ubi dicit: deficiente vino in nuptiis ne compassa est piissima virgo dicenti filio: vinum non habent. Quid enim de fonte pietatis procederet nisi pietas? Quid enim mirum si pietatem ipsa exhibent viscera pietatis? Nonne qui dimidia die pomum in manu sua tenuerit odorem eius reliqua diei parte servabit? Viscera illa virtus pietatis affecit in quibus novem mensibus pietas requievit? et ante mentem quam ventrem replevit et cum ex utero processit ab altissimo non recessit. Tertio ad id quod est infra se, scilicet ad corpus suum sive ipsum rori subieciendo et in virginitate conservando. Amoc.: Luna sub pedibus eius? Lunam sub pedibus habuit quia corpus mirabile sub rore subiecit. Quarto ad id quod est intra se, scilicet animam suam, eam humilitatem conservando. Servans I Deueron.; custodi temetipsum et animam suam sollicita. B. Super missus est. Hae quidem due virtutes, scilicet virginitas et humilitas sunt multum Deo ~~admirabilis~~ acceptae. B. Voluit Christus matrem suam esse virginem de qua immaculata immaculatus procederet omnium maculas purgaturus. Voluit Christus humilem de qua mitis et humilis corde prodiret. Harum ipse virtutum hominibus exemplum saluberrimum ostensurus. Ut ei quae sanctum sanctorum conceptura sancta esset corpore munus accepit virginitatis, ut esset donum accepit humilitatis. Secundo ei dilectio fuit ~~pulchra~~ pulchra. Distinguit autem Ambrosius quadruplicem dilectionem. Una est carnalis quae est inter virum et uxorem quae aliunde est turpis quando se carnaliter nimis amant. Alia est naturalis quae est inter patrem et filium quae aliunde est turpis quando pater filium inordinate diligit. Tertia est socialis quae est inter amicum et amicum quae aliunde est turpis quando in malum se diligunt. Quarta est spiritualis quae est inter animam et Deum, et ista est dilectio pulchra, cuius mater est virgo beata quae dicit: ego mater pulchrae dilectionis. Ista autem dilectio pulchra in quatuor consistit. Primo in diligendo Deum. Istam pulchram dilectionem A. se reprehendit nom habitavit in ~~libro~~ Confessionum: sero te amavi, puritudo tamen nocte surrexit deditque praedam domesticis suis et cibaria ancillis

pietatis affectu in quibus novem mensibus pietas requievit? et ante mentem quam ventrem replevit et cum ex utero processit ab altissimo non recessit. Tertio ad id quod est infra se, scilicet ad corpus suum sive ipsum rori subieciendo et in virginitate conservando. Amoc.: Luna sub pedibus eius? Lunam sub pedibus habuit quia corpus mirabile sub rore subiecit. Quarto ad id quod est intra se, scilicet animam suam, eam humilitatem conservando. Servans I Deueron.; custodi temetipsum et animam suam sollicita. B. Super missus est. Hae quidem due virtutes, scilicet virginitas et humilitas sunt multum Deo ~~acceptae~~ acceptae. B. Voluit Christus matrem suam esse virginem de qua immaculata immaculatus procederet omnium maculas purgaturus. Voluit Christus humilem de qua mitis et humilis corde prodiret. Harum ipse virtutum hominibus exemplum saluberrimum ostensurus. Ut ei quae sanctum sanctorum conceptura sancta esset corpore munus accepit virginitatis, ut esset donum accepit humilitatis. Secundo ei dilectio fuit ~~pulchra~~ pulchra. Distinguit autem Ambrosius quadruplicem dilectionem. Una est carnalis quae est inter virum et uxorem quae aliunde est turpis quando se carnaliter nimis amant. Alia est naturalis quae est inter patrem et filium quae aliunde est turpis quando pater filium inordinate diligit. Tertia est socialis quae est inter amicum et amicum quae aliunde est turpis quando in malum se diligunt. Quarta est spiritualis quae est inter animam et Deum, et ista est dilectio pulchra, cuius mater est virgo beata quae dicitur ~~egam~~ mater pulchrae dilectionis. Ista autem dilectio pulchra in quatuor consistit. Primo in diligendo Deum. Istam pulchram dilectionem A. se reprehendit non habuisse dicens in libro Confessionum: sere te amavi, puritate tam antiquae et tam nova sere te amavi. Intus eram et ego foris formosa quam fecisti deformis vivebam, mecum eras, tecum non eram. Secundo consistit in diligendo et habendo sapientiam Dei. Prov.: appone cor tuum ad doctrinam meam quae pulchra erit cum servaveris eam. Tertio consistit in amando et conservando praecepta et consilia Dei. Prov.: viae eius viae pulchrae et omnes semitae eius pacificae. Quarto consistit in puritate corporis et honestate conversationis. Sap.: O quam pulchra et casta generatio cum claritate.